

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Den transatlantiska dialogen – hur de transatlantiska förbindelserna kan förbättras"

(2004/C 241/15)

Den 16–17 juli 2003 beslutade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att i enlighet med artikel 29.2 i arbetsordningen utarbeta ett yttrande på eget initiativ om

Den transatlantiska dialogen – hur de transatlantiska förbindelserna kan förbättras. Facksektionen för yttre förbindelser, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 20 april 2004. Föredragande var Eva Belabed.

Vid sin 409:e plenarsession (sammanträdet den 3 juni 2004) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 160 röster för, 15 röster emot och 18 nedlagda röster.

1. Sammanfattning

A. EU och USA har sedan lång tid tillbaka haft goda förbindelser, och de delar en grundläggande övertygelse om öppna, demokratiska samhällen. EU och USA ingick ett fullständigt och jämbördigt partnerskap i en förändrad geostrategisk miljö efter kalla krigets slut. Även om dessa nya förutsättningar vid flera tillfällen har utgjort en påfrestning för förbindelserna finns fortfarande grunden för partnerskapet kvar.

B. Den allmänna opinionen på båda sidorna av Atlanten har ofta ett gemensamt synsätt, men det finns även skillnader. Dessa skillnader är mer framträdande i utrikespolitiska frågor, men det finns mer som förenar än vad man skulle förvänta sig i ekonomiska, sociala och miljömässiga frågor. Det råder stor enighet om att det behövs en fortlöpande intensiv dialog som inte bara gagnar EU och USA på lång sikt, utan också resten av världen.

C. Den transatlantiska ekonomin har blivit alltmer sammanflätad och direktinvesteringar har blivit betydligt viktigare än handel. Även om det är handelskonflikterna som uppmärksammas gäller de mindre än 1 % av den transatlantiska handeln. Växande ekonomiskt ömsesidigt beroende leder till spänningar som sträcker sig över gränserna och påverkar grundläggande inrikespolitiska frågor som beskattning, politisk styrning och regleringar.

D. En bedömning av EU:s och USA:s ekonomier visar blandade resultat och båda ekonomierna har sina starka och svaga punkter. Båda ekonomierna står inför svåra utmaningar under de närmaste åren, vilket gör en stärkt dialog och ökat samarbete nödvändigt för att säkerställa att ekonomin fungerar smidigt på bägge sidor av Atlanten.

E. Nya geopolitiska utmaningar och hot har vid flera tillfällen utgjort en påfrestning för förbindelserna. Att bygga upp goda styrelseformer och strukturer för arbetsmarknadens parter och det civila samhället över hela världen kan på ett väsentligt

sätt bidra till en tryggare värld och till att förbättra medborgarnas möjligheter att delta i beslut som påverkar deras levnads- och arbetsvillkor.

F. Även om globaliseringen har inneburit många fördelar, främjat öppna samhällen och öppna ekonomier samt uppmuntrat ökad handel, utländska investeringar och ökat globalt välbefinnande har globaliseringen inte varit positiv för alla. EU och USA kan med samfälliga ansträngningar bidra till att ta till vara globaliseringens fulla ekonomiska, sociala och miljömässiga potential genom att förbättra styrelseformerna på både nationell och internationell nivå, bland annat genom en social och civil dialog.

G. Båda sidorna framhäver den strategiska vikten av förbindelserna mellan EU och USA och den multilaterala bakgrunden, eftersom globala utmaningar kräver gemensamma krafter. I de olika förslag till förbättring av de institutionella arrangemangen som nyligen lagts fram betonas vikten av en fortlöpande och intensiv dialog för att utveckla förbindelserna och samarbeta med internationella institutioner samt andra delar av världen.

H. EESK stöder transatlantiskt samarbete och rekommenderar att det stärks och breddas för att omfatta så många intressen och aktörer som möjligt samt frågor som tas upp i dialogerna av deras respektive aktörer på båda sidorna om Atlanten.

I. I linje med det irländska ordförandeskapet stöder EESK också transatlantiskt samarbete och ser gärna att intressegrupper från det amerikanska och det europeiska civila samhället ges möjlighet att delta på ett konstruktivt sätt. EESK vill därför stärka och bredda det civila samhällets nätverk, inklusive dialogerna, och är beredd att bidra till att öka informationen om och samverkan mellan nätverken och dialogerna, vilket skulle kunna leda till ett regelbundet och fortlöpande samarbete samt till att en transatlantisk och/eller amerikansk ekonomisk och social kommitté inrättas.

J. EESK skulle kunna fungera som forum för att främja dialogen och utgöra en samlingsplats för de olika parterna. EESK erbjuder sig i detta sammanhang att anordna en konferens tillsammans med de berörda aktörerna och institutionerna för att stärka dialogen. Med en stärkt dialog skulle man kunna aktivera det civila samhället på båda sidor av Atlanten, vilket skulle vara till gagn inte bara för EU och USA på lång sikt, utan också för resten av världen.

2. Bakgrund

2.1 EU har sedan lång tid tillbaka haft goda förbindelser med USA. Båda parter har kunnat dra nytta av dessa förbindelser, som var särskilt starka under kalla kriget. Marshallplanen för Europas återuppbyggnad var ett av de viktigaste projekten under denna tid. Efter kalla krigets slut antog USA och EU en rad dokument i syfte att fastställa principer och skapa en ram för sitt framtida samarbete i en förändrad geostrategisk miljö⁽¹⁾. Kärnfrågorna i dessa avtal rörde fred, stabilitet, ekonomisk tillväxt, svar på globala utmaningar, ekonomiskt samarbete och förbindelser över Atlanten. I Bonn-deklarationen som antogs vid toppmötet mellan EU och USA i Bonn den 21 juni 1999 ingick parterna ett "fullständigt och rättvist partnerskap" i ekonomiska, politiska och säkerhetsrelaterade frågor.

2.2 Genom dessa avtal, som fick EESK:s stöd, inrättades en rad institutionella strukturer, däribland de transatlantiska dialogerna som skapade möjligheter för arbetsmarknadens parter och det civila samhället att delta i åtgärderna.

2.3 Under 1990-talet och under senare år har förbindelserna gått igenom olika faser, och länderna på båda sidor av Atlanten har varit tvungna att med varierande insatsgrad anpassa sig till nya förhållanden. Grunden för ett starkt transatlantiskt partnerskap finns fortfarande, men dessa förändringar har lett till att de transatlantiska förbindelserna tidvis präglats av spänningar och oenighet. Detta beror dels på att ländernas åsikter och ståndpunkter skiljer sig åt, dels på att parterna uppfattar olika aspekter av de institutionella avtalen som orättvisa⁽²⁾.

2.4 För att underlätta dialogen och rikta politiken mot gemensamma mål kan det vara en fördel att undersöka de åsikter som framförts av berörda parter i olika undersökningar och opinionsmätningar (exempelvis sådana som utförts av

German Marshall Fund i USA eller Pew Research Center)⁽³⁾. Den allmänna opinionen i USA och Europa uppvisar både likheter och skillnader⁽⁴⁾. Amerikaner och européer delar en grundläggande övertygelse om öppna, demokratiska samhällen, respekten för mänskliga rättigheter, rättsstaten och tron på en marknadsbaserad ekonomisk politik⁽⁵⁾. Deras värderingar är dock inte alltid identiska. När de tillfrågade fick frågan huruvida européer och amerikaner har skilda sociala och kulturella värderingar svarade en överväldigande majoritet på båda sidor av Atlanten ja (83 % av de tillfrågade i USA och 79 % i Europa)⁽⁶⁾.

2.5 Även om amerikaner var mer internationellt inriktade 2002 än före den 11 september 2001 skiljer sig amerikaner och européer åt i stor utsträckning när det gäller utrikespolitiska frågor som USA:s maktdominans i världen och hur man ska hantera hot⁽⁷⁾. Såväl amerikaner som européer betraktar unilateralt handlande som ett problem. Båda parter värdesätter FN och vill stärka dess roll, men amerikanerna är villiga att kringgå FN om nationella intressen kräver det. Även om begreppet "soft power" har en hemvist i amerikansk kultur och politik⁽⁸⁾ lägger Europa större vikt vid det⁽⁹⁾. En stor majoritet på båda sidor av Atlanten anser att EU:s "soft power" fortfarande kan utöva inflytande och att man genom diplomati, handel och utvecklingsstöd kan bidra till att lösa världsproblemen⁽¹⁰⁾.

2.6 År 2003 ställde sig amerikaner positivare till en stark europeisk partner, medan européer var mindre villiga att förlita sig på USA på utrikespolitiskt plan.⁽¹¹⁾ Trots att kriget i Irak med största sannolikhet har bidragit till denna attitydförändring i Europa förefaller amerikanerna mer positivt inställda till Europeiska unionen, vilket är oväntat.

Denna obalans med européer som känner sig mer negativt inställda till USA och amerikaner som har en positivare bild av EU är förvånande och kan komma att få betydande konsekvenser för politiska beslutsfattare på båda sidor av Atlanten⁽¹²⁾.

⁽¹⁾ Transatlantic Declaration (1990), New Transatlantic Agenda (NTA) och EU-US Joint Action Plan (1995), Transatlantic Economic Partnership and New Transatlantic Marketplace (1998).

⁽²⁾ Christopher J. Makins (ordförande för Atlantic Council of the United States): Renewing the Transatlantic Partnership: Why and How? Anförande utarbetat av The Subcommittee on Europe of the House International Relations Committee, den 11 juni 2003.

⁽³⁾ Se Transatlantic Trends 2003, en undersökning som utförts av German Marshall Fund i USA och Pew Research Center: Public more internationalist than in 1990s, publicerades den 12 december 2002 (<http://people-press.org/reports/print.php3?PageID=656>).

⁽⁴⁾ Transatlantic Trends 2003.

⁽⁵⁾ Christopher J. Makins (ordförande för Atlantic Council of the United States): Renewing the Transatlantic Partnership: Why and How? Anförande av Subcommittee on Europe of the House International Relations Committee den 11 juni 2003.

⁽⁶⁾ Transatlantic Trends 2003.

⁽⁷⁾ Pew Research Center: Public more internationalist than in 1990s, publicerad den 12 december 2002 (<http://people-press.org/reports/print.php3?PageID=656>).

⁽⁸⁾ Joseph Nye Jr: Propaganda isn't the Way: Soft Power, The International Herald Tribune, 10 januari 2003; www.ksg.harvard.edu/news/opeds/2003/nye_soft_power_iht_011003.htm

⁽⁹⁾ Robert Kagan: Of Paradise and Power: America and Europe in the New World Order, Knopf 2003.

⁽¹⁰⁾ Transatlantic Trends 2003.

⁽¹¹⁾ Transatlantic Trends 2003.

⁽¹²⁾ Transatlantic Trends 2003.

2.7 När det gäller sociala frågor, näringsliv och miljö finns fler gemensamma värderingar än man skulle kunna tro, även om detta inte återspeglas på regeringsnivå. Som bekant är den sociala och miljömässiga dimensionen av politisk demokrati mycket viktig i Europa, men även amerikaner fäster vikt vid bistånd till behövande och skydd av miljön. I USA dominerar ekonomi, utbildning och social trygghet allmänhetens politiska dagordning⁽¹⁾. Trots att amerikaner känner att de har möjlighet att utöva inflytande och värdesätter individuell företagsamhet, anser två tredjedelar att det finns behov av ett statligt skydds nät för behövande⁽²⁾ och att samtliga medborgare måste garanteras mat för dagen och tak över huvudet. Över 50 % anser att staten bör hjälpa behövande även om det skulle innebära större skulder, 86 % anser att det bör finnas strängare lagar och bestämmelser för att skydda miljön, 65 % anser att människor bör vara villiga att betala högre kostnader för att skydda miljön, hälften anser att beskattningssystemet är orättvist och det finns stort stöd (över 75 %) för begränsning och kontroll av människor som kommer till USA för att bosätta sig. Amerikaner förefaller även dela européernas farhågor rörande genetiskt modifierade organismer i viss utsträckning och 92 % ställer sig positiva till GMO-märkning⁽³⁾.

2.8 Det råder stor enighet kring att en mer genomgripande, intensiv och fortlöpande dialog är nödvändig för att man skall kunna utnyttja och bygga vidare på gemensamma intressen, uppväga skillnaderna och komma till insikt om att det finns ett gemensamt intresse i att utarbeta ett gemensamt politiskt program på många av världsekonomin områden. I sina tidigare yttranden har EESK erkänt betydelsen av det transatlantiska partnerskapet och betonat att ett brett partnerskap och samarbete måste grunda sig på ömsesidig förståelse och respekt för varandras åsikter, värderingar, intressen och samhällsmodeller⁽⁴⁾.

3. Olika dimensioner av de transatlantiska förbindelserna

3.1 De viktigaste dimensionerna av de transatlantiska förbindelserna omfattar följande: ekonomiska förbindelser och handelsförbindelser mellan EU och USA, internationell politik och säkerhet, globalisering, internationell ekonomisk, social och miljömässig utveckling, transatlantiska institutioner, engagemang i det transatlantiska partnerskapet och multilateralt styre.

(1) Pew Research Center: Economy, Education, Social Security Dominate Public's Policy agenda, publicerades den 6 september 2001 (www.people-press.org/reports/print.php3?PageID=33).

(2) Pew Research Center: The 2004 Political Landscape, sid. 39, Kategorierna omfattar: Instämmer fullständigt /Instämmer i stort (www.people-press.org).

(3) ABC-undersökning enligt Süddeutsche Zeitung den 19.8.2003.

(4) EESK:s yttrande: Förstärkning av det transatlantiska partnerskapet (EGT C 221 7.8.2001).

3.2 Ekonomiska förbindelser och handelsförbindelser mellan EU och USA

3.2.1 Som framgår av Quinlan-rapporten⁽⁵⁾ om transatlantiska ekonomiska förbindelser har den transatlantiska ekonomin blivit alltmer sammanflätad och ömsesidigt beroende sedan Berlinmuren föll, och internationella investeringar har blivit betydligt viktigare än handel.

3.2.2 Ett exempel är att ungefär hälften av USA:s utländska direktinvesteringar på 1990-talet gick till Europa. Europas investeringar i USA år 2000 var nästan 25 % högre än USA:s investeringar i Europa. År 2001 och under större delen av 1990-talet stod Europa för hälften av amerikanska företags sammanlagda intäkter. Amerikanska företag investerade mer än dubbelt så mycket kapital i Nederländerna som i Mexiko. Europas investeringar enbart i Texas överstiger USA:s samtliga investeringar i Japan.

3.2.3 Även om det är konflikterna i de transatlantiska förbindelserna som uppmärksammas, står själva handeln för mindre än 20 % av de transatlantiska förbindelserna och handelskonflikterna gäller mindre än 1 % av den transatlantiska handeln. Trots en mekanism för tidig varning som utvecklades 1999 har tvister kring handelskyddsmekanismer (såsom skyddsåtgärder, antidumpning och utjämningstullar), stödrelaterade frågor, immaterialrätt och andra åtgärder på områden som stål, bananer, köthormoner, genetiskt modifierade organismer, varumärken och geografiska beteckningar skapat allvarliga konflikter. Per den 16 mars 2004 hade EU 14 aktiva WTO-tvister med USA⁽⁶⁾. Det senaste fallet rörande "Foreign Sales Corporations" handlar om EU:s beslut att ta ut tullavgifter för en rad amerikanska produkter så länge som den lag som ligger till grund för handeln, och som WTO har förklarat otillåten, inte anpassas till WTO:s bestämmelser.

3.2.4 En del av spänningarna mellan EU och USA beror på växande ekonomiskt ömsesidigt beroende. I många fall är det inte fråga om traditionella handelskonflikter vid gränserna. Konflikterna sträcker sig längre än så och rör sådana grundläggande inrikespolitiska frågor som de olika sätt amerikaner och européer beskattas på, hur samhällena styrs och hur våra ekonomier regleras⁽⁷⁾.

(5) Joseph P. Quinlan: Drifting apart or Growing together? the Primacy of the Transatlantic Economy. Washington, DC, Center for Transatlantic Relations, 2003.

(6) Europeiska kommissionen: Allmän översikt över tvistlösningsfall rörande WTO med EU som klagande eller svarande (http://europa.eu.int/comm/trade/issues/newround/index_en.htm).

(7) Joseph P. Quinlan: Drifting apart or Growing together? the Primacy of the Transatlantic Economy. Washington, DC, Center for Transatlantic Relations, 2003.

3.2.5 En bedömning av EU:s och USA:s ekonomier visar blandade resultat. I motsats till den utbredda uppfattningen att USA:s ekonomi överträffar den europeiska, visar både IMF:s och OECD:s uppgifter att den europeiska ekonomin har uppnått bättre resultat än den amerikanska på vissa områden⁽¹⁾. De övergripande tillväxtnivåerna har visserligen legat högre i USA, men levnadsstandarden i BNP per capita har stigit snabbare i Europa än i USA.

3.2.6 När det gäller arbetskraftens produktivitet är uppgifterna blandade beroende på vilket tidsperspektiv som undersöks. Sedan 1995 har USA:s produktivitet genomsnittligt varit högre än EU:s, men lägre om man ser till perioden 1990–2002. Även om genomsnittet är högre i USA har fem europeiska länder uppnått bättre resultat. Den genomsnittliga arbetslösheten är högre i Europa, men sju länder har en lägre arbetslöshetsgrad än USA.

3.2.7 Arbetslöshet är ett problem för både ekonomin som helhet – eftersom det innebär att resurser underutnyttjas – och för människorna, i synnerhet om arbetslöshet förekommer i kombination med bristande socialt skydd. Utöver den makroekonomiska politiken kan faktorer som arbetsmarknadens struktur, utbildningsnivåer eller utformningen av de sociala trygghetssystemen i stor utsträckning påverka sysselsättningsgraden. Arbetslöshet i kombination med en orättvis inkomstfördelning, bristande social trygghet och utbildningsnivåer är några av de faktorer som har störst inflytande på och bäst förklarar fattigdom.

3.2.8 I genomsnitt har Europa högre skattesatser än USA. Det innebär emellertid inte nödvändigtvis ett konkurrensmissigt handikapp. Om skatteintäkter används på rätt sätt kan de bidra till att höja ekonomins produktivitet. Som ett erkännande av detta har World Economic Forum ändrat beräkningsmetoden för offentliga budgetar. Till följd av det klarade sig Finland, enligt rapporten Global Competitiveness Report 2003–2004, bättre än USA, och Sverige och Danmark har förbättrat sin ställning och ligger nu på tredje respektive fjärde plats (tidigare femte och tionde)⁽²⁾.

3.2.9 Om man undersöker förhållandet mellan produktivitet och beskattning framgår det att högre skatter inte nödvändigtvis hämmar produktiviteten. Bland de fem länder som sedan 1995 har uppvisat högre produktivitetstillväxt än USA (Belgien, Österrike, Finland, Grekland och Irland) och de länder som har en högre produktivetsnivå (Tyskland, Nederländerna, Irland, Frankrike, Belgien och Norge (som inte är medlem i EU)), är Irland det enda landet med låg beskattningsgrad.

3.2.10 Den slutsats som kan dras av detta är att EU:s och USA:s ekonomier är starkt beroende av varandra. Båda har

starka och svaga punkter och båda står inför svåra utmaningar under de närmaste åren, vilket gör en stärkt dialog och ökat samarbete nödvändigt för att säkerställa att ekonomin fungerar smidigt på bägge sidor av Atlanten.

3.3 Internationell politik och säkerhet

3.3.1 Övergången från det kalla kriget, då det klart framgick att EU och USA hade liknande intressen, till en situation där de främsta strategiska utmaningarna har olika geografisk bakgrund och där hotbilden har förändrats har resulterat i olikheter i synen på hur hoten skall bemötas.

3.3.2 Globaliseringen skapar oändliga möjligheter och har öppnat dörrarna till många fördelar. Det finns dock djupt rotade och ihållande brister i det sätt som den globala ekonomin fungerar på för närvarande. Globaliseringen har för det stora flertalet människor inte uppfyllt den enkla och legitima önskan om anständiga jobb och en bättre framtid för barnen. Eftersom de öppna samhällena hotas av global terrorism måste det globala styret riktas in på människors farhågor och strävanden och på att förbättra ansvarstagandet och demokratin på både nationell och internationell nivå så att den globala säkerheten förbättras. Globaliseringen måste bygga på delade värderingar och respekt för de mänskliga rättigheterna och individens värdighet⁽³⁾. Om styrningen av globaliseringen förbättras kan olika delar av världen komma närmare varandra och bli mer välbärgade. En bättre globalisering är nyckeln till ett bättre och tryggare liv för människor överallt under 2000-talet. Om styrningen inte blir bättre kommer missnöjet med globaliseringen att öka.

3.3.3 Bekämpningen av korruption, diktaturer och "haverrade" regeringar, och uppbyggnaden av strukturer för arbetsmarknadens parter och det civila samhället över hela världen, särskilt i länder med svaga eller outvecklade strukturer för goda styrelseformer, kan i detta sammanhang vara ett värdefullt bidrag till en tryggare värld och till att förbättra medborgarnas möjligheter till delaktighet i beslut som påverkar deras levnads- och arbetsvillkor.

3.3.4 EESK har mångårig erfarenhet av att bidra till uppbyggnaden och stärkandet av den sociala och den civila dialogen i EU:s framtida medlemsstater och i tredje land. EESK har också varit en aktiv partner i EU:s Barcelonaprocess, som kan vara en användbar utgångspunkt för det fortsatta arbetet. Att exempelvis stödja demokratiseringsprocessen och uppbyggnaden av arbetsmarknadens parter i Irak kan dessutom bli ett gemensamt projekt för EU och USA.

(1) Philippe Legrain: Europe's mighty Economy (<http://www.philippelegrain.com/Articles/europe'smightyec.html>).

(2) World Economic Forum: Global Competitiveness Report 2003–2004 (<http://www.weforum.org>).

(3) ILO: A Fair Globalisation: Creating opportunities for all, Genève, 24 februari 2004.

3.3.5 Transportsäkerhet är ett område som lämpar sig för ökat samarbete mellan USA och EU. EESK⁽¹⁾ ser "ett akut behov av att EU visar vägen på ett internationellt plan när det gäller att utveckla mer omfattande säkerhetsramar som inte enbart syftar till att eliminera konsekvenserna av terrorismen utan också beaktar orsakerna till denna. [...] Med tanke på att transporter via båt och flyg är internationella till sin natur bör alla säkerhetskrav baseras på ömsesidighet. De bör också tillämpas enhetligt och utan diskriminering och samtidigt ge utrymme för effektivast möjliga handel." Dessutom påminde EESK om att det i "europeiska tankesätt och europeisk kultur finns en stark respekt för mänskliga rättigheter. Eventuella svar på terroristhot måste ta hänsyn till dessa sedan länge så centrala principer". Det avtal som slöts mellan USA och EU om containersäkerhet (november 2003) och dess genomförande erbjuder en möjlighet till diskussion i den transatlantiska dialogen. USA och EU samarbetar också på internationell nivå inom ILO när det gäller identifiering av sjöfolk och tillsammans med ILO inom Internationella sjöfartsorganisationen (IMO) i fråga om sjöfartsskydd på fartyg och i hamnanläggningar.

3.4 Globalisering – internationell ekonomisk, social och miljömässig utveckling

3.4.1 Globaliseringen har öppnat många dörrar, främjat öppna samhällen och öppna ekonomier och uppmuntrat ett friare utbyte av varor, idéer och kunskaper. Ett verkligt globalt samvete, känsligt för orättvisor som beror på fattigdom, bristande respekt för föreningsfriheten, kön, barnarbete och miljöförstöring var dessa än förekommer, håller på att ta form⁽²⁾.

3.4.2 Trots ökad handel, utländska investeringar och global hälsa har globaliseringens följder inte varit positiva för alla. I hela världen har handelshinder och hinder för den fria rörligheten för kapital, tjänster och personer avlägsnats. Detta har gjort det lättare för företagen att lägga ut verksamhet i andra länder men har också lagt grunden till en global konkurrens med oroväckande följder för arbetstagare, skatter, de sociala trygghetssystemens finansiella hållbarhet och de allmännyttiga tjänsterna. Sedan 1990 har detta globalt lett till ökad fattigdom i 54 länder⁽³⁾. Klyftorna mellan och inom länderna har ökat, världsekonomin stabilitet hotas av volatiliteten på de finansiella marknaderna och av bristen på makroekonomisk jämvikt på sådana områden som valuta och handel.

⁽¹⁾ EESK:s yttranden CESE 156/2002 och EUT C 32, 5.2.2004.

⁽²⁾ ILO: A Fair Globalisation: Creating opportunities for all, Genève, 24 februari 2004.

⁽³⁾ UNDHR 2003, enligt Süddeutsche Zeitung av den 9.7.2003.

3.4.3 EU och USA kan med samfälliga ansträngningar bidra till att visa globaliseringens fulla ekonomiska, sociala och miljömässiga potential genom att förbättra styrelseformerna både på nationell och internationell nivå och genom att förbättra reglerna för den internationella handeln, för investeringar, finansiering och migration genom att beakta alla intressen, rättigheter och ansvar och på så sätt uppnå en bredare och mer rättvis fördelning av tillväxtens frukter som kan skapa säkerhet och stabilitet till gagn för alla.

3.4.4 Det globala styret måste därför förbättras. De internationella organisationerna, som för närvarande har olika mandat, måste samordna sina ansträngningar. En bättre styrning av globaliseringen förutsätter att Världshandelsorganisationen (WTO), Internationella valutafonden (IMF), Världsbanken och Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) samordnar sitt arbete med andra internationella organisationer, framför allt med Internationella arbetsorganisationen (ILO) och FN och att styrningen av dessa institutioner förbättras, bland annat genom en social och civil dialog.

3.4.5 EESK understryker vikten av att respektera och genomföra grundläggande arbetsnormer och ser positivt på amerikanska finansministeriets (Treasury Department) ansträngningar för att hålla fortsatt hög fart när det gäller att få Världsbanken och IMF att erkänna de grundläggande arbetsnormerna som en viktig fråga som bör tas med i deras utvecklingsagenda⁽⁴⁾.

3.4.6 EESK ifrågasätter IMF:s kampanj nyligen för att främja en radikal avreglering av arbetsmarknaden i Europa eftersom detta kan få allvarliga följder för den europeiska samhällsmo-dellen⁽⁵⁾. EESK vill också påpeka att de sociala trygghetsnäten tillhandahåller de automatiska stabilisatorer som behövs vid konjunkturedgångar.

3.4.7 På båda sidor av Atlanten råder det ökad oro över att arbetstillfällen flyttas ut till andra regioner på grund av tekniska möjligheter, färre handelshinder och konkurrensfördelar som beror på skillnader i lagstiftning. I grund och botten handlar det om lägre arbets- och miljönormer samt normer för djurens välfärd. Ekonomerna har i stor utsträckning accepterat denna utveckling som en logisk följd av frihandeln⁽⁶⁾ som gjort det lättare att flytta arbetstillfällen till låglöneländer. Detta förväntas leda till strukturell långtidsarbetslöshet i framtiden. Eftersom både EU-fördragen och utkastet till en framtida EU-konstitution talar om en förbättring av levnads- och arbetsvillkoren, krävs det viss tankemöda för komma fram till hur arbets- och säkerhetsnormerna och levnads- och arbetsvillkoren kan höjas i dessa länder samtidigt som de bibehålls och förbättras i Europa och USA.

⁽⁴⁾ US Department of the Treasury: 2002 Report to Congress on Labor Issues and the International Financial Institutions, 31 mars 2003.

⁽⁵⁾ IMF (Internationella valutafonden) World Economic Outlook, april 2003, Kapitel IV: Unemployment and labour market institutions: why reforms pay off.

⁽⁶⁾ Preparing America to Compete Globally: A Forum on Offshoring, Brookings Institution, 3 mars 2004; www.brook.edu/comm/op-ed/20040303offshoring.htm

3.4.8 Efter de senaste årens företagsskandaler har den allmänna opinionen i USA blivit mer kritisk till företagen: 77 % av amerikanerna anser att alltför mycket makt finns i händerna på ett fåtal stora företag, 62 % anser att företagen gör för stora vinster⁽¹⁾. Företagsstyrning är alltså en viktig fråga. Utöver de konkreta åtgärder som redan vidtagits och som är på väg, t.ex. Sarbanes-Oxley i USA, översynen av OECD:s principer för företagsstyrning och verksamheten på EU-nivå och nationell nivå, krävs det samordnade ansträngningar för att se till att företagen styrs på ett ansvarsfullt sätt och att hänsyn tas till alla intressenter.

3.4.9 Både EU och USA har varit pådrivande krafter för framsteg i Doharundan. För att det civila samhällets synpunkter skall beaktas bättre vid förhandlingar på EU-nivå har Europeiska kommissionens generaldirektorat för handel involverat det civila samhället i förberedelserna för och uppföljningen av förhandlingarna och EESK är fullt involverad i denna process. EESK kommer också att ta initiativ till en dialog med sina partner på alla kontinenter för att mer effektivt bidra till processen och kommer därför att anordna en konferens om WTO-frågor⁽²⁾ i juli 2004.

3.4.10 Miljö- och klimatförändringar är helt klart områden där oron delas bland befolkningen på båda sidorna medan regeringarna har ganska skilda uppfattningar. Pentagon gav nyligen ut en studie om följderna för säkerheten av olika scenarier för klimatförändringen. Klimatförändringens potentiella följder är mot bakgrund av meningsskiljaktigheterna kring ratificeringen av Kyotoprotokollet helt klart en av de viktiga men svåra frågor som måste diskuteras.

3.4.11 EESK har också vid flera tillfällen påpekat vikten av hållbar utveckling. Trots högtidliga förklaringar vid internationella möten och trots överenskommelser, t.ex. Världstoppmötet, millenniummålen och Lissabonstrategin, har inte mycket gjorts konkret. EESK vill därför understryka de krav på framsteg som framställdes i flera yttranden⁽³⁾.

3.4.12 EU framhävde i WTO-förhandlingarna i Doha vikten av livsmedelssäkerhet, konsumentskydd och djurens välfärd vid sidan om de handelspolitiska åtgärderna. EU anser att det krävs bättre och tydligare regler i den internationella handeln när det gäller livsmedelssäkerhet.

3.4.13 Handeln med jordbruksprodukter är en av de svåraste frågorna vid sidan om sådana frågor som galnaksjukan (BSE), köttormer, jordbrukssystemet, livsmedelssäkerheten och genetiskt modifierade organismer. EU och USA bedriver en hel del handels- och affärssamarbete inom jordbruksindustrin. Dessa två stora handelspartner har haft vissa handelspolitiska svårigheter med genetiskt modifierade organismer och hormoner. Det måste erkännas att EU och USA uppnått konstruktiva kompromisser under den pågående Doharundan, särskilt inom jordbrukssektorn. EU har framhållit den europeiska jordbruksmodellens roll med respekt för miljön och djurens välfärd och måttliga reformer i jordbrukspolitikerna och vikten av att ta hänsyn till andra intressen än handelsintressena och till utvecklingsländernas önskemål i kommande handelsavtal och bestämmelser.

3.4.14 Med den förestående utvidgningen står EU inför sin största utmaning någonsin. Utvidgningen är samtidigt en dynamisk process mot ett enat Europa med en förstärkning av freden, säkerheten och välbefindandet över hela kontinenten. Både EU och USA är intresserade av att utveckla EU:s nya medlemsstater och att förbättra förbindelserna med Ryssland och EU:s nya grannar samt att främja respekt för mänskliga rättigheter och demokrati.

3.5 Transatlantiska institutioner

3.5.1 De institutionella arrangemangen enligt överenskommelserna på 1990-talet har varit en källa till visst missnöje. Orsakerna till detta har varit: maktasymmetrin mellan EU och USA, skillnaderna när det gäller medlemskap i NATO, EU och andra institutioner, EU:s bristfälliga integration och ett allmänt missnöje med toppmötet EU-USA⁽⁴⁾.

3.5.2 De olika förslag till förbättring av de institutionella arrangemangen som lagts fram nyligen visar att den viktigaste faktorn för att uppnå framgång är att det inleds en ihållande och intensiv dialog i de viktigaste frågorna under de institutionella former som verkar lämpligast. Olyckligtvis tar man inte i någon av strategierna tillräcklig hänsyn till vilka fördelar som kan uppnås om arbetsmarknadens parter och det civila samhället involveras.

3.6 Åtagande rörande det transatlantiska partnerskapet och multilateralt styre⁽⁵⁾

3.6.1 Båda sidorna framhåller den strategiska vikten hos förbindelserna mellan EU och USA och den multilaterala bakgrunden, eftersom globala utmaningar kräver samfälliga krafter.

⁽¹⁾ Pew Research Center: 2004 political landscape.

⁽²⁾ Det civila samhällets bidrag till WTO:s arbete, 8 juli 2004, EESK, Bryssel.

⁽³⁾ Lissabonstrategin och principen om hållbar utveckling, EUT C 95 23.4.2003; Mot ett globalt partnerskap för hållbar utveckling, EGT C 221 17.9.2002.

⁽⁴⁾ Christopher J. Makins (Ordförande för Förenta staternas atlantiska råd): Renewing the Transatlantic Partnership: Why and How?; Yttrande utarbetat för Subcommittee on Europe of the House International Relations Committee, 11 juni 2003.

⁽⁵⁾ Med multilateralt styre menas beslutsfattande inom ramen för internationella institutioner, t.ex. FN, WTO, IMF, Världsbanken, ILO, OECD m.m.

3.6.2 Europeiska rådet angav i december 2003 att de transatlantiska förbindelserna är oersättliga och att EU helt håller fast vid sitt åtagande om ett konstruktivt, väl avvägt och framtidsorienterat partnerskap med sina transatlantiska partner⁽¹⁾.

3.6.3 EESK håller med Europeiska rådet om att det är viktigt att föra en ständig dialog som strategiska partner och ser positivt på rådets avsikt att uppmuntra alla former av dialog mellan lagstiftande organ och civila samhällen på båda sidorna om Atlanten.

3.6.4 Genom att arbeta tillsammans bilateralt och inom ramen för multilaterala institutioner kommer de transatlantiska parterna att förena den vision och den förmåga som krävs för att klara vår tids utmaningar.

3.6.5 I en rad olika initiativ har vikten och nödvändigheten av ett pågående och fördjupat transatlantiskt samarbete betonats. Förenta staternas tyska Marshall-fond (German Marshall Fund of the United States) och det transatlantiska nätverket för politik (Transatlantic Policy Network) har varit bland de mest aktiva organisationerna när det gäller att arbeta med förbindelserna mellan EU och USA. Deras verksamhet sträcker sig från att analysera den allmänna opinionen på båda sidorna om Atlanten, inklusive förbindelsernas ekonomiska aspekter, och att organisera kontakter och konferenser, till rekommendationer och strategier för EU:s och USA:s framtida förbindelser.

3.6.6 Det transatlantiska nätverket för politik har utarbetat en åtgärdsplan, med 10 punkter på 10 år, för att stärka det transatlantiska partnerskapet som skall genomföras mellan 2005 och 2015 på grundval av gemensamt överenskomna mål, åtgärder och kriterier för framgång. Strategin bygger på fyra områden av gemensamt intresse: ekonomi, säkerhet, politik och institutioner⁽²⁾.

3.6.7 Detta program är en värdefull ansträngning för att utveckla förbindelserna men EESK anser det vara beklagligt att förbindelsernas sociala dimension knappast omnämns.

3.6.8 På den ekonomiska sidan har det förts en lång debatt om den transatlantiska marknaden⁽³⁾. Det transatlantiska nätverket för politik uppmanar till en fördjupning och breddning av den transatlantiska marknaden. Andra har gått längre och förespråkat ett transatlantiskt frihandelsområde. Mot bakgrund av erfarenheterna av integrationen inom både EU och Nafta förespråkar EESK en strategi som förenar den ekonomiska, sociala och miljömässiga dimensionen på grundval av ekonomisk, social och territoriell sammanhållning. Detta står också i överensstämmelse med utkastet till EU-konstitution i vilket en social marknadsekonomi anges vara ett av EU:s mål.

⁽¹⁾ Europeiska rådet, ordförandeskapets slutsatser.

⁽²⁾ Transatlantic Policy Network: A Strategy to strengthen Transatlantic Partnership, Washington–Bryssel – 4 december 2003.

⁽³⁾ Jfr The Transatlantic Market: a leitmotiv for economic cooperation, Erika Mann, ledamot av Europaparlamentet, november 2003.

4. Att förbättra det transatlantiska partnerskapet – varför och hur?

4.1 Ett starkt transatlantiskt partnerskap är en viktig drivande kraft för att hantera framtida utmaningar. Både EU och USA samarbetar bilateralt och genom stöd från internationella institutioner med olika delar av världen utifrån sina respektive värderingar, övertygelser och politiska mål. Ekonomisk och social sammanhållning samt social och civil dialog utgör grundinslag i det europeiska styrelseskicket, medan de är mycket mindre viktiga i USA. Dessa olika betraktelsesätt kan därför leda till motstridiga rekommendationer och samarbetsmodeller i de berörda regionerna.

4.1.1 USA är till exempel pådrivande för att skapa ett amerikanskt frihandelsområde (FTAA) med Nafta-avtalet som förebild, samtidigt som andra röster i regionen har velat bygga på den europeiska integrationserfarenheten. Så olika aktörer som Brasiliens regering, Mexikos president Vicente Fox ("Nafta plus"), USA-företrädare och ett nätverk av fackföreningar har efterlyst ett alternativ till FTAA som omfattar olika element i EU, däribland en utvecklingsfond för att utjämna skillnader, fri rörlighet för personer, medinflytande, en gemensam valuta och lagstadgade arbetsnormer⁽⁴⁾.

4.1.2 Ett annat exempel är att ekonomiska och sociala reformer i de framtida EU-medlemsstaterna i Central- och Östeuropa under de senaste 10–15 åren har fått stöd både av EU och internationella organisationer, till exempel IMF och Världsbanken. Eftersom EU endast har begränsade befogenheter och regelverk på vissa områden – t.ex. sociala trygghetssystem – har internationella institutioner drivit på reformer på dessa områden utifrån en samhällsmodell med underliggande värderingar och principer som inte är helt förenliga med den europeiska samhällsmodellen, vilket kan skapa problem när dessa länder blir EU-medlemmar⁽⁵⁾.

4.2 Om unionen vill ha större inflytande i internationella sammanhang måste den bli mer integrerad för att bättre kunna hävda sina åsikter och agera internationellt. I detta sammanhang välkomnar EESK det irländska ordförandeskapets insatser och hoppas att den senaste utvecklingen av medlemsstaternas ståndpunkter skall bidra till att de kan uppnå enighet om den framtida konstitutionen.

4.3 Det transatlantiska partnerskapet har gett upphov till en rad institutionella arrangemang som innefattar regeringar, lagstiftare och det civila samhällets nätverk. Det civila samhället deltar i olika transatlantiska dialoger, som inte alla är lika aktiva:

⁽⁴⁾ Sarah Anderson, John Cavanagh: "Lessons of European Integration for the Americas", Institute for Policy Studies, Washington, februari 2004.

⁽⁵⁾ EESK: "Ekonomiska och sociala konsekvenser av utvidgningen för kandidatländerna", EUT C 85, 8.4.2003.

4.3.1 Den transatlantiska handelsdialogen (TABD) var den första och under en tid den mest aktiva dialogen. Det fanns dock vissa tvivel om dess effektivitet och om tillämpningen av resultaten. Dialogen förstärktes under toppmötet mellan EU och USA 2003. De två nya ordförandena förklarade nyligen att de ansåg att TABD borde stärkas för att skapa en transatlantisk marknad utan hinder och stimulera det transatlantiska ekonomiska samarbetet.

4.3.2 Den transatlantiska dialogen i arbetsfrågor (TALD) har främst förts inom befintliga fackföreningssammanslutningar. TALD måste förstärkas för att fullt ut kunna bidra till den transatlantiska dialogen och utveckla den sociala dimensionen i förbindelserna mellan EU och USA. Mellan 2001 och 2003 samlade det gemensamma projektet "Improving the Transatlantic Dialogue – the world of work" fackliga företrädare från multinationella företag i en rad workshops.

4.3.3 Den transatlantiska konsumentdialogen (TACD) har under sex år utvecklats till den mest aktiva dialogen. I dialogen behandlar man frågor som är angelägna för båda sidor, till exempel genmodifierade organismer, icke begärd kommersiell e-post (skräppost), digital upphovsrätt och frågor som rör konsumenter i utvecklingsländer. Dialogen samlar konsumentföreträdare från EU och USA som framför konsumenternas perspektiv till de båda administrationerna.

4.3.4 Den transatlantiska dialogen i miljöfrågor (TAED) pågick under mindre än två år på grund av finansieringsproblem, men är ytterst betydelsefull med tanke på miljöproblemens omfattning.

4.3.5 Det befintliga formella samarbetet mellan de båda parlamenten har utvecklats till den transatlantiska dialogen mellan lagstiftare, som i dag anordnar videokonferenser och möten varje halvår.

4.3.6 Den informella transatlantiska dialogen inom jordbrukssektorn måste stärkas och integreras i de transatlantiska dialogerna och nätverken, så att frågor som genetiskt modifierade organismer, hormoner och i synnerhet den europeiska jordbruksmodellen kan diskuteras.

4.3.7 Europeiska kommissionen har dessutom lanserat två mellanfolkliga initiativ om utbildning och politiskt beslutsfattande, bland annat när det gäller EU-centrum vid amerikanska universitet, tankesmedjor, akademiska institutioner och lokala nätverk.

4.3.8 Det förs dessutom ett antal informella dialoger.

4.4 EESK kan med sin rådgivande roll i EU och sitt samarbete med arbetsmarknadens parter och det civila samhället över hela världen fungera som ett värdefullt forum för att främja dialogen och utgöra en samlingsplats för de berörda parterna.

5. Förslag och rekommendationer

5.1 I linje med det irländska ordförandeskapet i Europeiska rådet, som strävar efter solida och produktiva politiska och ekonomiska transatlantiska förbindelser, stöder EESK starkt det transatlantiska samarbetet och rekommenderar att det stärks och breddas för att omfatta så många intressen och aktörer som möjligt samt frågor som tas upp i dialogerna av deras respektive aktörer på båda sidorna om Atlanten.

5.2 EESK stöder också starkt att intressegrupper från det amerikanska respektive europeiska civila samhället deltar på ett konstruktivt sätt. Dialogstrukturen, som inrättades genom avtalen under 1990-talet, är ett värdefullt verktyg som kan och bör vidareutvecklas så att ett större spektrum av det civila samhällets nätverk ingår.

5.2.1 För att dessa dialoger och nätverk skall fungera effektivt är det nödvändigt att bygga på de berörda deltagarnas respektive intressen och målsättningar samt på centrala frågor som är av gemensamt intresse. Det vore värdefullt att ingående diskutera dialogernas och nätverkens roll och uppgift och hur man skall öka deras effektivitet. Det innebär också att man måste sträva efter samsyn om dialogernas roll på båda sidor om Atlanten, särskilt inom regeringarna och parlamenten, som är viktiga politiska parter i dialogerna.

5.2.2 Med hänsyn till tidigare erfarenheter bör dialogernas och nätverkens aktörer ha lika tillgång till regeringarna och högre tjänstemän, vilket skulle göra dialogerna och det arbete som utförs mer attraktivt för deras respektive intressegrupper. Att stärka dem kräver också att man i de politiska besluten tar större hänsyn till deras synpunkter.

5.2.3 Att föra och stärka dialogerna och nätverken kräver engagemang och ekonomiska resurser, även för kärnverksamheten. I detta sammanhang vill EESK påpeka att dialogernas finansiering bör innefatta stöd till regelbundna möten, som är nödvändiga för att uppnå en gemensam grund och utforma gemensamma projekt.

5.2.4 På längre sikt är EESK beredd att bidra till att öka informationen om och samverkan mellan dialogerna och nätverken, vilket skulle kunna leda till ett regelbundet och fortlöpande samarbete. Man bör också överväga att inrätta en transatlantisk och/eller amerikansk ekonomisk och social kommitté.

5.3 De frågor som skall behandlas bör utgå från de intressen och målsättningar som ingår i dialogerna och berör de olika intressegrupperna. De olika dialogernas aktörer har redan fastställt eller föreslagit frågor som de skulle vilja diskutera och formulerat målsättningar för sitt arbete.

5.3.1 I den transatlantiska handelsdialogen (TABD) har man nyligen inlett en ny strävan att stärka de transatlantiska förbindelserna och främja globalt ekonomiskt samarbete och utvecklingssamarbete. Inom TABD har deltagarna åtagit sig att driva en central dagordning. Det innebär att man på förhand identifierar kommande utmaningar och ger näringslivets konkreta bidrag till den rättsliga och politiska dagordningen i EU och USA genom att framföra centrala rekommendationer till den amerikanska administrationen och EU-kommissionen. Man söker efter lösningar på transatlantiska problem som rör ekonomi, handel och investeringar samt föreslår gemensamma åtgärdsområden för regeringarna på båda sidor av Atlanten. Man har nyligen fastställt fyra prioriterade områden: handelsliberalisering och Doha-rundan, immaterialrättigheter, internationella redovisningsstandarder samt säkerhets- och handelsfrågor. Målet är att etablera en transatlantisk marknad utan hinder som kan fungera som katalysator för global handelsliberalisering och välbefinnande samt att stimulera innovation, investeringar, ekonomisk tillväxt och nya arbetstillfällen. Inom TABD skall man också övervaka i vilken mån regeringarna genomför dessa rekommendationer ⁽¹⁾.

5.3.2 Inom transatlantiska dialogen i arbetsfrågor (TALD) lägger fackföreningsrörelsen vikt vid de transatlantiska förbindelsernas centrala karaktär och diskuterar hur de konkret kan utökas och fördjupas. Fackföreningarna har i många år utvecklat sina bilaterala förbindelser och eftersträvar en utökad transatlantisk arbetsmarknadsdialog. Det finns en mängd möjliga diskussionsämnen med anknytning till sociala, ekonomiska och arbetsmarknadsmässiga områden. När det gäller utlokalisering av arbetsplatser, vilket sker både i EU och USA, skulle man kunna utbyta erfarenheter om hur det bäst skall bemötas. Ett annat diskussionsämne är de omfattande företagskrascherna och hur man skulle kunna förbättra företagsledningen och öka dess ansvar samt arbetstagarnas medinflytande. Andra viktiga diskussionsämnen är sociala trygghetssystem, hälso- och sjukvård, utbildning, hälsa och säkerhet på arbetsplatsen, pensionssystem, närmare arbetsmarknadsrelationer (däribland ramavtal) och bistånd till att införa grundläggande internationella arbetsnormer ⁽²⁾.

5.3.3 Inom den transatlantiska konsumentdialogen (TACD) formuleras och framförs gemensamma konsumentpolitiska rekommendationer till USA:s regering och EU för att främja konsumenternas intressen vid politiska beslut i EU och USA. 45 europeiska och 20 amerikanska konsumentorganisationer

deltar huvudsakligen via arbetsgrupper som formulerar och framför gemensamma konsumentpolitiska ståndpunkter om livsmedelsfrågor, e-handel och annan handel, ekonomiska frågor och immaterialrätt. Prioriteringarna för regeringsinitiativ under 2003 och 2004 är globala immaterialrättsliga regler för tillgång till läkemedel, genetiskt modifierade organismer, märkning av livsmedels näringsvärde, icke begärd kommersiell elektronisk post (skräppost), bedrägeri via Internet och gottgörelse för konsumenterna, produktmärkning och handelsregler, öppenhet och tidig varning ⁽³⁾.

5.3.4 Den transatlantiska dialogen i miljöfrågor har tyvärr brutit samman, men med hänsyn till viktiga utvecklingstendenser som effekterna av den globala uppvärmningen bör verksamheten inom det transatlantiska civila samhällets nätverk på området uppmuntras.

5.4 EESK kan bli en värdefull plattform för att ge de transatlantiska dialogerna och nätverken en starkare röst och öka samverkan mellan dem.

5.4.1 EESK erbjuder sig i detta sammanhang att anordna en konferens tillsammans med de berörda aktörerna. Målet med en sådan konferens skulle vara att uppmuntra utvecklingen av transatlantiska nätverk inom det civila samhället för miljöfrågor, uppnå gemensam förståelse för betydelsen av dialog på icke-statlig nivå, diskutera vilka frågor som bör behandlas och de bästa sätten att uppnå dialogernas respektive mål och strategier, utbyta åsikter och arbeta tillsammans.

5.4.2 Under förberedelserna av konferensen skulle EESK kontakta de berörda aktörerna och institutionerna för att avgöra vilka kretsar i det civila samhället som skall representeras under konferensen, diskutera deras intressen och synpunkter samt vilka frågor som de vill behandla och lägga grunden för samarbete.

5.4.3 Med en stärkt dialog skulle man kunna aktivera det civila samhället på båda sidor av Atlanten, bygga upp effektiva nätverk, främja åsiktsutbyte inom och mellan transatlantiska nätverk inom det civila samhället, inklusive dialogerna, ge tillgång till regeringarna och bidra till att skapa goda professionella förhållanden mellan nätverkens och dialogernas aktörer och regering samt administration. Det skulle därmed stärka och förbättra den institutionella strukturen, vilket skulle vara till gagn inte bara för EU och USA på lång sikt, utan också för resten av världen.

Bryssel den 3 juni 2004

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Roger BRIESCH

⁽¹⁾ "TABD comments and documents"; delades ut vid studiegruppens sammanträde i Dublin den 24 mars 2004.

⁽²⁾ Budskap från fackföreningsrörelsen till studiegruppens sammanträde i Dublin den 24 mars 2004.

⁽³⁾ Se TACD:s webbplats: www.tacd.org